

Новицька Тетяна Леонідівна,
науковий співробітник відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ
ORCID ID 0000-0003-2591-5218
e-mail: tatyananovat@gmail.com

Новицький Сергій Вадимович,
к. фіз.-мат. н., молодший науковий співробітник
відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
ORCID ID 0000-0003-2640-5121
e-mail: serg.vad.nov@gmail.com

КЛАСИФІКАЦІЯ СИСТЕМ ІДЕНТИФІКУВАННЯ ЗА МЕТОДОЛОГІЧНИМ ПІДХОДОМ

Наукові дослідження стають все більш мультидисциплінарними на міжнародному рівні, тому виявлення атрибуції окремих досягнень стає все складнішим. Для цього створюються різні системи даних, що складаються з представлення інформації про автора, про його публікації, також можливі наукометричні показники цитованості автора. Крім того, ці системи можуть бути як відкриті, так і локальні, на платній основі тощо. Всі ці системи можуть мати тільки один сервіс з перерахованих, або ж поєднувати декілька з них. Накопилася значна частина таких інформаційних систем, що утруднює вибір відповідної системи науковцю для підтримки професійної діяльності.

Дослідниками було запропоновано наступну класифікацію систем ідентифікування за методологічним підходом [1]:

- Системи ідентифікації (SIP), оскільки вони виступають лише за розробку ідентифікатора, типу ISNI або IraiLIS.

- Системи профілю (SPP), які зосереджуються на розробці стандартизованого формату біографічних резюме, не призначаючи жодного буквено-цифрового ідентифікатора, типу LATTES у Бразилії або CVN Fecyt в Іспанії на національному рівні. Ця друга група прирівнюється до так званих Сучасних науково-дослідних інформаційних систем (Current Research Information Systems - CRIS).

- Присвоєння ідентифікатора та ведення профілю кожному зареєстрованому автору - це Змішані системи (SM). До цієї групи належать такі системи, як Research ID або Scopus Author Identifier.

- Глобальні системи (SG), що інтегрують ідентифікатори та профілі, розроблені будь-яким іншими системами, типу ORCID та VIVO.

Ідентифікатор ISNI присвоюється окрім реєстрації імен осіб, ще і псевдонімам, тобто якщо автор публікувався під різними іменами (дівооче, після одруження) або псевдонімами, кожне таке ім'я отримує свій власний ISNI, що пояснюється назвою ідентифікатора імені, а не особи; об'єднує всі можливі форми написання імені; надає можливість переходу до інших міжнародних ідентифікаторів [2].

ResearcherID допомагав уникати неправильної ідентифікації автора, проблеми неоднозначності прізвища, ім'я, по батькові автора у науково-дослідній спільноті та дозволяв створити профіль в інтерактивному режимі для представлення історії публікацій. Ресурс був розроблен для зв'язку користувача з його науковими роботами, що забезпечувало точний запис метаданих.

ORCID (Open Researcher and Contributor ID) визначає прямий зв'язок з дослідниками та організаціями, і спрямований на вирішення проблем синтаксичної та структурної неоднорідності відомостей про автора. Використання системи ORCID є вирішення проблеми ідентифікації вчених з однаковими іменами та прізвищами. У рамках ORCID, кожному науковцю видається унікальний ідентифікатор ORCID iD, що має такі переваги використання:

безкоштовне отримання та підтримку унікального ідентифікатора для всіх науковців; безкоштовне користування всіма сервісами ORCID; можливість інтеграції з іншими сервісами унікальної ідентифікації науковців; забезпечення надійності даних кожного зареєстрованого науковця; ORCID принципи підкреслюють відкритість, прозорість, мають широкий науковий спектр у глобальному масштабі та необмежений географічними та державними границями, а також підтримує права дослідників для встановлення параметрів конфіденційності на своїх облікових записках [3].

В останні роки класифікацію систем ідентифікації та профілю автора значно розширили [4]:

Тип	Ім'я	Організація
IDA	ArXiv Author ID Author Claim	ArXiv RePEc Author
	IraLIS ISNI	IraLIS. International ISNI International
PAS	VIAF Academia.edu	OCLC Academia.edu
	CVN Google Scholar Citations	FECyT Google
	Kudos LATTES	Kudos National Council for Scientific and Technological Development (CNPq)
SM	Microsoft Scholar Author OpenScience	Microsoft OpenScience
	Publons VIVO	Clarivate Analytics Universidad de Cornell
	ORCID Researcher ID	ORCID Thomson Reuters
	ResearchGate Scopus Author ID	ResearchGate Elsevier

У таблиці оновлено цю класифікацію, де розрізняють так звані постійні ідентифікатори авторів (IDA), профілі автора/дослідника (PAS) та змішані системи (SM), що поєднують ідентифікацію з профілем дослідника, відкидаючи глобальну модальність системи (SG).

В кінці 2018 р. відбулося розширення платформи Publons за рахунок інтеграції з платформою Web of Science. А на початку 2019 року платформа ResearchID була інтегрована в Publons. Отриманий ідентифікатор Web of Science ResearchID інтегрован на платформу Publons. В результаті дана платформа поєднує в собі переваги Web of Science, ResearchID і Publons, що дозволяє відстежувати в одному місці: публікації, метрики цитування, історії рецензування та приналежність журналу [5]. Перевагою ведення профілю науковця в Publons, серед інших подібних систем ідентифікації, є: запобігання неправильної ідентифікації автора; управління та демонстрація всієї історії публікацій автора дослідження; відстеження кількості цитувань у Web of Science Core Collection і h-index; визначення потенційних співавторів; відстеження історії експертної оцінки і роботи в складі члена редколегії наукових журналів.

Дослідження [1; 3; 4; 6; 7] показали необхідність використання унікального ідентифікатора ORCID для авторів та/або дослідників, що полегшує контроль за професійною діяльністю, а також через переваги та інтеграцію в різні бібліографічні системи чи платформи, його сумісність з іншими подібними ідентифікаторами. Завдяки сумісності, простоті його прийняття через редакційні системи управління контентом, наприклад OJS, унікальний ідентифікатор використовують у найбільш цитованих академічних журналах.

Список використаних джерел:

1. María Nieves Lorenzo Escolar, Fátima Pastor Ruiz. Un análisis de los principales sistemas de identificación y perfil para el personal investigador. *Aula Abierta*. 2012, Vol. 40, № 2, P. 97-108.
2. Ісаєва Ольга Володимирівна, Дорош Марина Вікторівна, Власова Тетяна Юріївна. Міжнародні ідентифікатори в авторитетній роботі. *Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху»*. 2019. URL: <http://conference.nbuu.gov.ua/report/view/id/740>
3. Institutional ORCID Implementation and Cost-Benefit Analysis Report /Association of Research Managers and Administrators. URL: http://repository.jisc.ac.uk/6025/2/Jisc-ARMA-ORCID_final_report.pdf
4. Martinez-Mendez F.J., Lopez-Carreno R. The gradual adoption of ORCID for improving the digital identity of scientific Spanish reviews in open access. *Investigación bibliotecológica*. 2019. Vol. 33, Núm. 80. P.: 73-95.
5. Publons. URL: <https://clarivate.ru/products/publons>
6. Новицька Т.Л. Системи ORCID і Researcher ID для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників. *Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку. Матеріали методологічного семінару НАПН України. 4 квітня 2019 р.* 2019. С. 234-243.
7. Новицька Т.Л., Марченко О.О. Інтеграція ідентифікаторів ORCID з інституційними системами підтримки науково-дослідної діяльності. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. №6 (56). С. 192-203.
8. Новицька Т.Л., Новицький С.В. Платформа Publons як засіб розвитку наукової діяльності. *Побудова інформаційного суспільства: ресурси і технології : матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 19-20 вересня 2019 р. УкрІНТЕІ, м. Київ, Україна*. 2019. С.344-349.